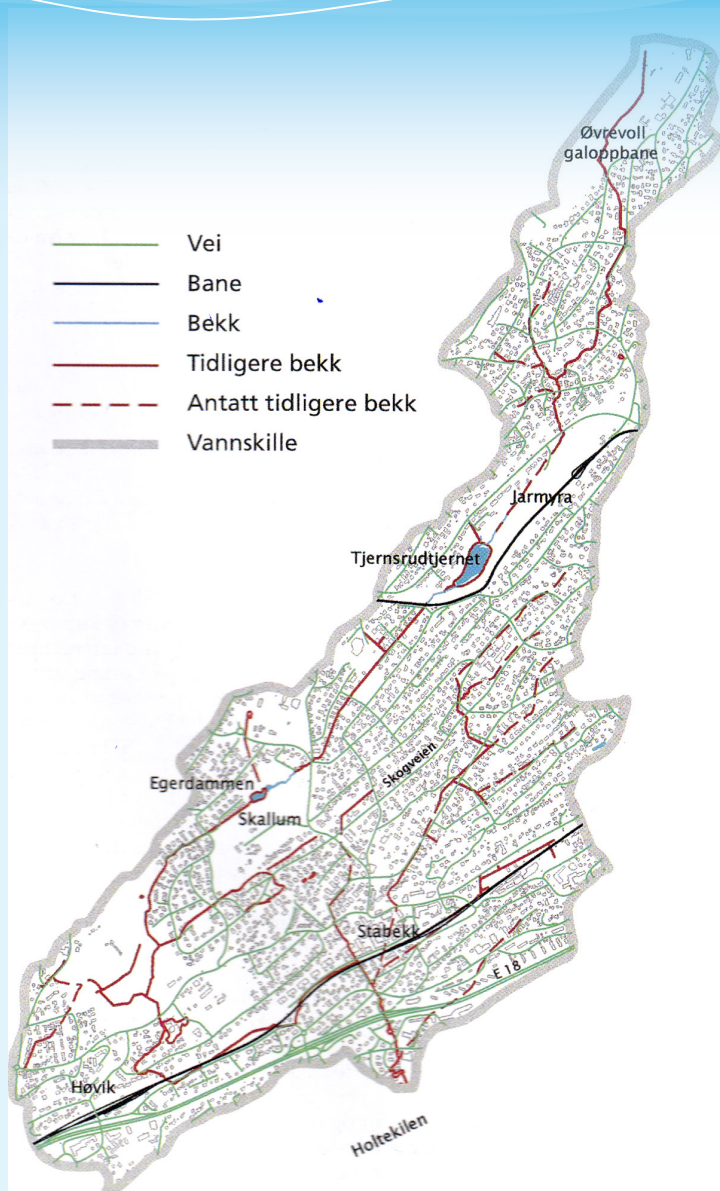

Stabekkvassdraget

Lengde: 6 km

Nedbørsfelt: 5,2 km²

Gj.snittlig vannføring*: 100 l/s

* = før lukking

Alle kjenner stedet Stabekk eller Stabæk som det tidligere het. Men hvor mange kjenner bekken som hadde dette navnet? Stavelsen «Sta» antas enten å komme fra «stadr»= stansing, at bekken fløt rolig, eller fra «staf» = rett, at den hadde rett løp. Denne bekken går gjennom en stor del av østre Bærum.

Utspringet har vært i den østre del av Øvrevoll-området. Galoppbanen ble anlagt i 1932 og førte til omfattende drenering. Bekken rant sydover mellom gårdene Øvre og Nedre Voll og ned gjennom villastrøket mot Jarmyra. Først forbi krysset Velliveien-Bjerkelundsveien og så over Ringstabekkveien mellom Ila-veien og Oreligrenda. Derfra langs en stikkvei og så bratt ned der hvor det nå går en gangvei og en trapp

ned til fotgjengerovergangen over Bærumsveien på nordsiden av Jarmyras nord-østre hjørne. Det må ha vært en liten foss der hvor trappen nå går, når vannføringen var stor. Bekkens videre kurs over myra bort til Tjersrudtjernet vet vi lite om, kanskje har den buktet seg frem og tilbake, meandret som det heter. Selve tjernet var en god del større for bare 70 år siden, og har kanskje dekket en stor del av myra i fordums tider.

Bekken het her Tjersrudbekken. Tjersrud var en plass under Øvre Stabekk som lå like vest for tjernet. Fra tjernet rant bekken videre i nokså rett linje mot syd-vest over Ringstabekkjordet hvor idrettsplassen nå er, og krysset Gamle Ringeriksvei der hvor Ringstabekkveien og Tjersrudveien kommer ut. Bekken har

ofte vært en naturlig eiendomsgrense. Der den gikk, sees idag ofte et gjerde eller en trekke. I skråningen ned til Dælenga på Skallumområdet var det en foss.

Bekken, nå med navnet *Skallumbekken*, rant langs Skallums vestre del på grensen mot Ballerud gård og ut på Store Stabekkjordene. Skallumnavnet kommer fra Skjelme-Stabæk, antagelig fordi den ligger på en høyde som deler eiendommen som en skolm.

Dælenga er jordet på begge sider av *Egerdammen*, Sørenga er jordet øst for bekken lenger nede. Egerdammen øverst på Skallum ble antagelig anlagt omkring århundreskiftet av advokat N. A. Eger, som kjøpte Skallum i 1889. Den ble anlagt for å skaffe vann til irrigasjon.

På Ballerud og Store Stabekk har det vært noen karussdammer. Bekken fikk tilløp fra begge sider, fra Lorangjordet og fra Uteladejordet og Gullbakkjordet. Bekkens opprinnelige løp her kjenner vi ikke. Allerede på amtskartet fra 1882 ser det ut til at bekken er rettet ut, antagelig som ledd i tidlig drenering av jordene. Den krysset Gamle Drammensvei og rant videre like vest for Stabekk Bo- og Behandlingssenter. Der hvor senteret nå ligger, var det før en dam, *Lorangdammen*. Dammen var i sin tid et populært sted for å gå på skøyter..

Videre ned skråningen rant bekken sydvest-over inn til den tverrvendte over Terrasseveien og fulgte søkket nordøstover langs Markalleen og jernbanen forbi gamle Strand stasjon. Halvveis langs den nye Jernbaneveien mot Stabekk stasjon, rett inn for krysset Professor Kohts vei og Markalleen, tverrsnuddet bekken igjen og rant rett ned til Holtekilen. Den passerte dette veikrysset, ned Kveldsrosvingen, rant øst for bensinstasjonen ved E 18 og så ned Holtejordet. Det siste stykket gjennom Holtet gård passerte bekken noen dammer, kanskje isdammer, før den rant ut i fjorden. Der hvor utløpet var, er stranden fylt ut omlag 20 meter siden 1925.

Der hvor bekken tverrvendte ved Markalleen og tok seg ned over Kveldsrosvingen, kom det et tilløp fra Skogveien og ett fra Storengveien (Hansajordet). Storengveien går i en dal mellom to skarpe åser. Omtrent rett syd for Jar kirke er vannskillet for det som renner til Stabekk og det som renner østover mot Lysakerelva.

Det beskjedne tilløpet fra Skogveien passerte Gamle Ringeriksvei nedenfor Skogveien, og rant videre over Peterhov innenfor Kongehaugen og derfra rett ned over Gamle Drammensvei til der *Stabekken* bøyde av under jernbanen.

Tilløpet fra Storengveien kom fra dalsøkket opp mot Kringsjøveien i Jarmarka. Bekken fulgte

Trudvangveien til den krysset Skogveien og rant derfra rett sydover til Storengveien der hvor det nå går en gangvei. Videre rant det langs Storengveien, og

nesten fremme ved Gamle Ringeriksvei bøyde tilløpet sydover på østsiden av kinoen og rant ut for en bratt skrent på oppsiden av bensinstasjonen. Dette tilløpet var ikke så stort som selve Stabekken, men ved snesmelting og regnvær kunne det nok bruse fra en liten foss på dette stedet.

Enda et lite tilløp fra øst kom fra Tranbærmyra som lå øst for Stabekk stasjon. Nå går jernbanen rett over myra hvor det i sin tid ble anlagt stoppestedet Myra. Det er nå borte.

Hvor er så bekken idag? Alt vann fra bebyggelse og terreng blir i dag samlet i et avløpsnett som stort sett følger det gamle bekkeløpet. Hovedledningen går i kanten av Jarmyra nedenfor Bærumsveien, altså utenom tjernet, og videre i ganske rett linje mot svingen i Gamle Ringeriksvei der hvor Ringstabekkveien kommer ned. På Skallumområdet følger avløpsledningen stort sett det gamle bekkeløpet, men går i en bue rundt *Egerdammen*. Utløpet i Holtekilen har det ikke vært mulig å oppspore.

Avløpsnettet samler opp både det naturlige vannet, kalt overvann, og spillvannet som kommer fra bebyggelsen. Alt ledes til tunnelen til VEAS-anlegget. Den kommer fra Oslo og passerer under Lysakerelva like ved Jar skole og går deretter under *Stabekkvassdraget* like ovenfor *Egerdammen*. Mesteparten av spillvannet og overvannet fra Stabekkfeltet ledes til påslippspunkter for tunnelen ved Jar

I dag ser vi vassdraget bare to steder: *Tjærnsrudtjernet* og *Egerdammen*. *Tjærnsrudtjernet* er en av Bærums perler med frodig vekst av vannliljer, siv og skog rundt. *Tjærnsrudtjernet* har vært nevnt som en av Norges verneverdige, næringsrike innsjøer.

Egerdammen er også en perle som er høyt skattet av barn og voksne. Også her er mesteparten av fornyelsesvannet borte, og kommer bare fra området rundt dammen. Det er sterkt ønskelig å beholde mest mulig av det nåværende natur- og friområdet rundt dammen både av hensyn til vannfornyelsen og for å bevare naturomgivelsene, blant annet hekkeplassene.

Fra Bekkene i Bærum som ble borte, av Kjell Baalsrud, Naturvernforbundet i Bærum, 2000